

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ
UNIVERSITY OF THE
AEGEAN

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ

Ακαδημία
Λαϊκού Πολιτισμού
& Τοπικής Ιστορίας

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ

«Πού πας καραβάκι, με τέτοιον καιρό;» : Σχεδιάζοντας έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

200 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΛΛΑΔΑ—2021

Αλέξανδρος Καπανιάρης,

Δρ Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Αιγαίου Αιγαίου,
Καθηγητής-Σύμβουλος Ε.Α.Π. Ελληνικός Πολιτισμός ΕΛΠ41

«Πού πας, καραβάκι, με τέτοιον καιρό;»

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ
UNIVERSITY OF THE
AEGEAN

200 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΛΛΑΔΑ—2021

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
& ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ελληνική Δημοκρατία
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Περιφερειακή Διεύθυνση
Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
(ΕΝΤΥΠΟΥ & ΨΗΦΙΑΚΟΥ) ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ

«Πού πας, καραβάκι, με τέτοιον καιρό;»
για σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΤΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ & ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΠΡΩΑΓΓΥΝΤΕΣ
ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Εισαγωγή

Ο σχεδιασμός για την παραγωγή έντυπου και ψηφιακού υλικού για τη ναυτική παράδοση της Μαγνησίας και της ευρύτερης περιοχής του Αιγαίου Πελάγους ξεκίνησε από τον Φορέα Πολιτισμού της Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος & Αλμυρού «ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ, για τη διάσωση του πολιτιστικού αποθέματος» - «Ακαδημία Λαϊκού Πολιτισμού & Τοπικής Ιστορίας» το **Μάιο του 2015** και υλοποιήθηκε έως το **Σεπτέμβριο του 2016** (α' έκδοση) . Ακολούθησαν και άλλες εκδόσεις με διορθώσεις και εμπλουτισμό κάθε ενότητας έως το **Δεκέμβριο του 2018** (β' έκδοση).

Εισαγωγή

Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε ώστε να χρησιμοποιηθεί στο Δημοτικό σχολείο, λαμβάνοντας υπόψη το πρόγραμμα σπουδών για το **«Νέο Σχολείο», «Πεδίο: Πολιτισμός – Δραστηριότητες Τέχνης για την υποχρεωτική εκπαίδευση»** καθώς και για το μάθημα της Τοπικής Ιστορίας στο Γυμνάσιο, λαμβάνοντας υπόψη το Πρόγραμμα Σπουδών το «Νέο Πρόγραμμα Σπουδών» και ειδικότερα το **Πρόγραμμα Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) του διδακτικού πεδίου «Βιωματικές Δράσεις- Συνθετικές Δημιουργικές Εργασίες»** και συγκεκριμένα του διδακτικού αντικειμένου/μαθήματος **«Τοπική Ιστορία»**.

Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και **στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων**

Φροντίζω το Περιβάλλον

Περιλαμβάνονται προγράμματα στους παρακάτω τομείς:

Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική κληρονομιά

Την προσπάθεια στήριξαν Τοπικοί Φορείς Ιστορίας, Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Μαγνησίας, ενώ η επιστημονική επιμέλεια του εκπαιδευτικού προγράμματος ανήκει στο **Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Τμήμα Προσχολικής Αγωγής & Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού.**

Σκοπός της δράσης

Βασικός σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν η δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο - Δημοτικό) και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο), με στόχο οι μαθητές/τριες **να κατανοήσουν πτυχές της Ιστορίας, του περιβάλλοντος, της Τοπικής Ιστορίας καθώς και του Λαϊκού Πολιτισμού της πατρίδας τους με βασικό άξονα τη ναυτική παράδοση και ναυτιλία.**

Επίσης οι εκπαιδευτικοί, γυναίκες και άνδρες θα έχουν στη διάθεση τους ένα πολλαπλό εργαλείο εμπλουτισμένων διδακτικών παρεμβάσεων για τη διδασκαλία θεματικών ενοτήτων που εμπίπτουν κυρίως στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Δομή του περιεχομένου

Το εκπαιδευτικό πακέτο θα αποτελείται από 6 διακριτές και αυτόνομες θεματικές ενότητες.

Οι τίτλοι των θεματικών ενοτήτων του εκπαιδευτικού πακέτου είναι:

«Αργοναυτική Εκστρατεία»

Ο μύθος της Αργοναυτικής εκστρατείας, οι ήρωες και η σχέση τους με την αρχαία Ιωλκός και τον Βόλο του σήμερα

«Μεσαιωνικά λιμάνια και σταθμοί»

Μεσαιωνικά λιμάνια-σταθμοί στους θαλάσσιους δρόμους της Ανατολής: Βόρειο Αιγαίο, Μαύρη Θάλασσα, Κασπία Θάλασσα

«Μες του Αιγαίου τα νερά»

Που πας караβάκι, με τέτοιον καιρό; - (Η ναυτική παράδοση του Αιγαίου

«Βίρα τις άγκυρες»

Η ναυτική παράδοση της Μαγνησίας (Το λιμάνι του Βόλου, Τρίκερι, Βόρειες Σποράδες, Ανατολικό Πήλιο, Αμαλιάπολη)

«Αλιείς και Αλιεία στη Μαγνησία»

Η παράδοση των Αλιέων της Μαγνησίας (Παγασητικός Κόλπος, Λίμνη Κάρλα, Μικρασιάτες)

«Μαγνήτων γη και θάλασσα, στον χώρο και στο χρόνο»

Περιβάλλον, θάλασσα και ναυτιλία σήμερα

Δομή του περιεχομένου

Κάθε θεματική ενότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος περιλαμβάνει επιμέρους ενότητες εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) για το **Νηπιαγωγείο** και τις τάξεις Α'-Β', Γ'-Δ'- Ε'-ΣΤ' **Δημοτικού** και Α'-Β'-Γ' λαμβάνοντας υπόψη τα αντίστοιχα **Γυμνασίου** Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.

Το υλικό διατρέχει **τον χρόνο:**

την **Αρχαιότητα** (από το 3500 π.Χ. έως το 400 μ.Χ. περίπου),

τον **Μεσαίωνα** (από το 400 μ.Χ. έως το 1500 μ.Χ. περίπου),

τη **Νεότερη Εποχή** (από το 1500 μ.Χ. έως σήμερα)

και **τον χώρο:** α) Ευρώπη, β) Αιγαίο, γ) Μαγνησία.

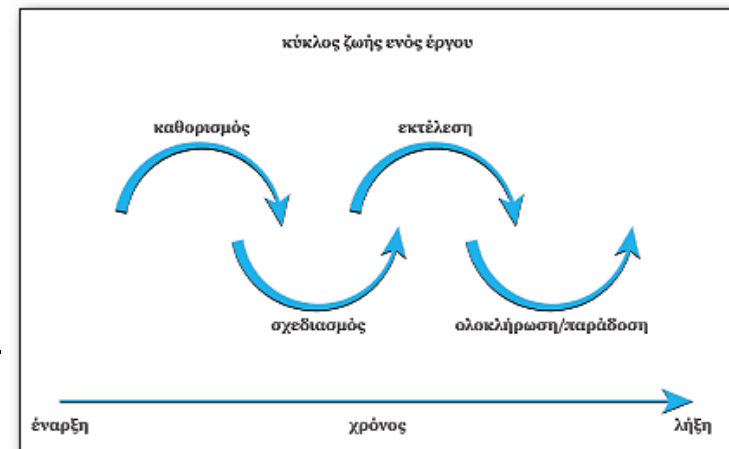
Μεθοδολογία του έργου

Η μεθοδολογία του έργου που αφορά την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) στηρίχτηκε **στο μοντέλο του κύκλου ζωής ενός έργου** (Gray & Larson, 2008):

α) Φάση Καθορισμού,

Στη φάση αυτή, επίσης, δημιουργήθηκε η συνοπτική **ταυτότητα του έργου** (Project Charter) που περιελάμβανε : τον τίτλο του έργου, τον διαχειριστή του, μια σύντομη και περιεκτική περιγραφή του έργου, τον σκοπό, τους διαθέσιμους πόρους, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των εμπλεκομένων

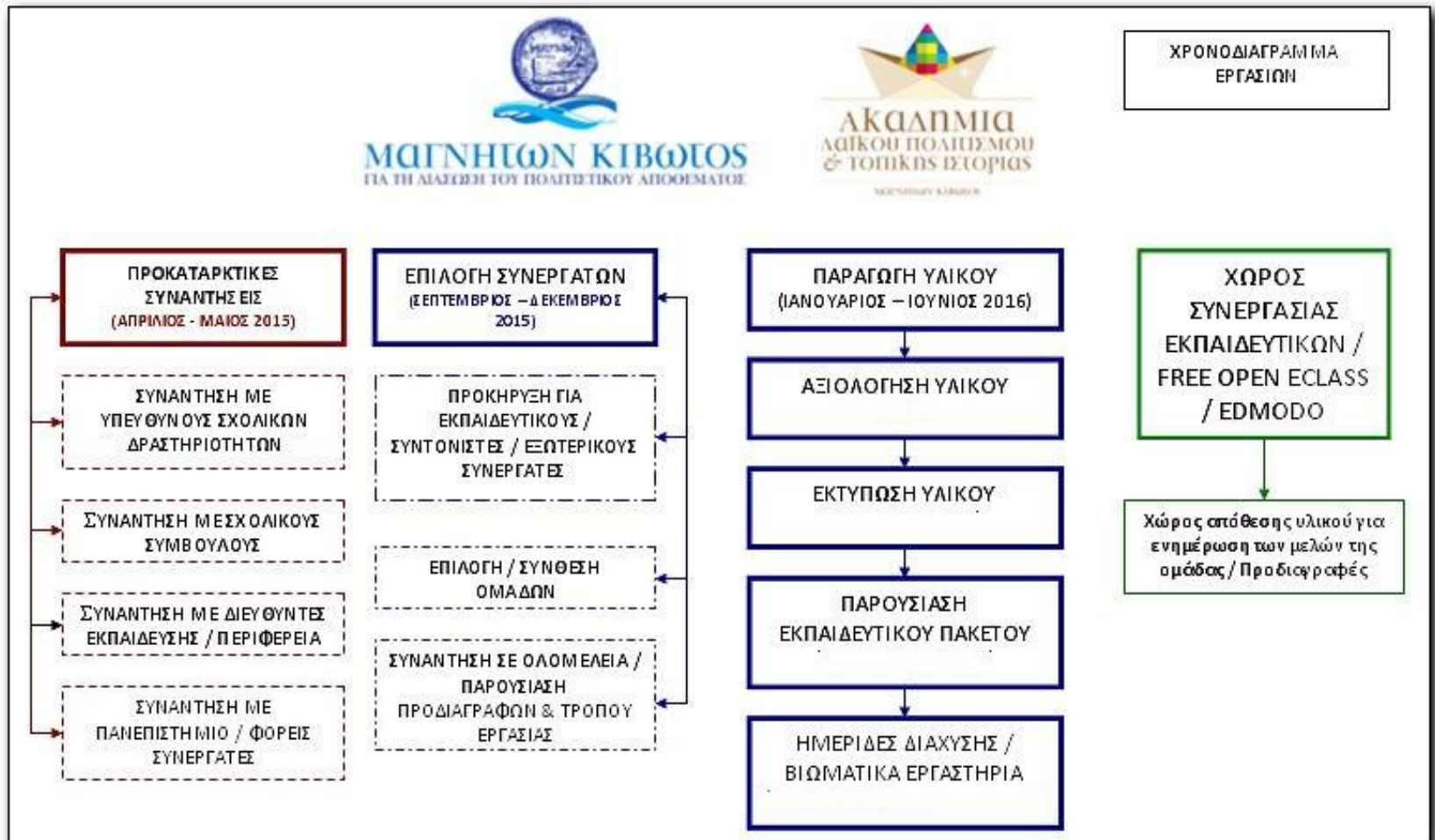
(**Οργανωτική Επιτροπή, Επιστημονική Επιτροπή, Ομάδα Αξιολόγησης, Ομάδα Συντονισμού Περιεχομένου, Επιστημονική Ομάδα**), **τη συμβατότητα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τους συμμετέχοντες συνεργαζόμενους** Πολιτιστικούς και Εκπαιδευτικούς Φορείς και τέλος το **χρονοδιάγραμμα του έργου και τα παραδοτέα του.**

Μεθοδολογία του έργου

β) Φάση Σχεδιασμού,

Στη φάση σχεδιασμού εξετάστηκαν όλες οι σημαντικές παράμετροι που επιδρούν στο έργο και καταρτίστηκε ένα **λεπτομερές σχέδιο εκτέλεσής** του λαμβάνοντας **υπόψη τις δυσκολίες και τις ιδιαιτερότητες** που υπήρχαν (Meredith & Mantel, 2006; McVay-Lynch & Roecker, 2007).

Μεθοδολογία του έργου

β) Φάση Σχεδιασμού,

Ειδικότερα, την περίοδο από Απρίλιο έως Μάιο 2015 πραγματοποιήθηκαν προκαταρτικές συναντήσεις, οι οποίες είχαν σκοπό να γνωστοποιήσουν την αρχική ταυτότητα του έργου, ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση στον τελικό σχεδιασμό του αλλά και να οριστικοποιηθούν σχετικές συνεργασίες. Οι προκαταρτικές συναντήσεις περιελάμβαναν :

α) Συναντήσεις με Υπεύθυνους/ες Σχολικών Δραστηριοτήτων

β) Συναντήσεις με Σχολικούς/ές Συμβούλους

γ) Συναντήσεις με Διευθυντές/ντριες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

δ) Συναντήσεις με Πολιτιστικούς Φορείς της Μαγνησίας

ε) Συναντήσεις με εκπροσώπους Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων

Όσον αφορά την εξέλιξη του έργου από την έναρξή του και μετά, δηλαδή την περίοδο από Ιούνιο έως Δεκέμβριο του 2015, πραγματοποιήθηκε η προκήρυξη επιλογής:

α) συντονιστών/στριών ομάδων,

β) μελών ομάδων,

γ) εξωτερικών συνεργατών/τιδων.

Την περίοδο από Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο του 2015 **πραγματοποιήθηκε η επιλογή των συντονιστών/στριών, εξωτερικών συνεργατών/τιδων και μελών των ομάδων**. Στη συνέχεια σχηματίστηκαν οι έξι ομάδες εργασίας όσες και οι θεματικές ενότητες του προγράμματος σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό. Οι ομάδες ήταν διεπιστημονικές με διάφορες ειδικότητες από την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Επικοινωνία & Συνεργασία (Χρήση εργαλείων Web 2.0)

Για την επικοινωνία μεταξύ των μελών και των συντονιστών/τριών αλλά και όλων των συντελεστών του προγράμματος δημιουργήθηκε λογαριασμός στην ψηφιακή πλατφόρμα Edmodo (www.edmodo.com) η οποία λειτουργεί ως χώρος επικοινωνίας, ανακοινώσεων, ανταλλαγής απόψεων, διαμοιρασμού υλικού και τελικά δημιουργίας μιας κοινότητας μάθησης.

The screenshot displays the Edmodo web interface. At the top, the browser address bar shows the URL <https://www.edmodo.com/home>. The page header includes a search bar and navigation icons. The main content area is divided into several sections:

- Left Sidebar:** Contains a user profile for 'Κύριος ΠΟΥ ΠΑΣ ΚΑΡΑΒΑΚΙ ΜΕ' with a 'Verify Me' button. Below it are sections for 'Ομάδες' (Groups) and 'Κοινότητες' (Communities).
- Main Content Area:** Features a 'Σημείωση' (Note) section with input fields for content and a search bar. Below this is a 'Τελευταίες Δημοσιεύσεις' (Recent Posts) section, showing a post by 'ΝΙΚΟΣ Μ.' dated 'Κυριακή 14/2'.
- Right Sidebar:** Includes a 'Complete Profile' section with a progress bar and a 'Where do you teach?' field. Below it is a 'Κέντρο Βοήθειας' (Help Center) and an 'Invite Your Colleagues' section with an 'Invite' button.

Επικοινωνία & Συνεργασία (Χρήση εργαλείων Web 2.0)

Για την άντληση (download) και την εναπόθεση (upload) υλικού του προγράμματος δημιουργήθηκε μια ψηφιακή τάξη στο ελεύθερο λογισμικό free open eclass (<http://free.openeclass.org/>), αξιοποιώντας έτσι στην πράξη εργαλεία του «web 2.0», όπου δημιουργήθηκαν έξι ομάδες με αντίστοιχα δικαιώματα πρόσβασης στις/στους συντονίστριες/στες και στα μέλη των ομάδων. Σε κάθε ομάδα εσωτερικά δόθηκαν δικαιώματα άντλησης (download) και εναπόθεσης (upload) υλικού ενώ στο υλικό της πλατφόρμας δικαιώματα είχαν ο Υπεύθυνος Έργου και οι έξι Συντονιστές/στριες.

open eclass

Αναζήτηση...

Ενεργά εργαλεία

- Έγγραφο
- Ανακοινώσεις
- Γλωσσάριο
- Μηνύματα
- Ομάδες Χρηστών
- Πληροφορίες
- Πολυμέσα
- Συζητήσεις
- Σύνδεσμοι

Χαρτοφυλάκιο / Πού πας, караβάκι με τέτοιο καιρό;

Πού πας, караβάκι με τέτοιο καιρό; ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ

Περιγραφή

Βασικός στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο - Δημοτικό) και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο) με στόχο οι μαθητές να κατανοήσουν πτυχές της ιστορίας, του περιβάλλοντος, της τοπικής ιστορίας κ.α.

Κατηγορία: Συζητήσεις Ομάδων χρηστών

open eclass

Αναζήτηση...

Ενεργά εργαλεία

- Έγγραφο
- Ανακοινώσεις
- Γλωσσάριο
- Μηνύματα
- Ομάδες Χρηστών
- Πληροφορίες

Χαρτοφυλάκιο / Πού πας, караβάκι με τέτοιο καιρό; / Ομάδες Χρηστών

Πού πας, караβάκι με τέτοιο καιρό; Ομάδες Χρηστών

Δημιουργία μιας ομάδας Δημιουργία πολλών ομάδων

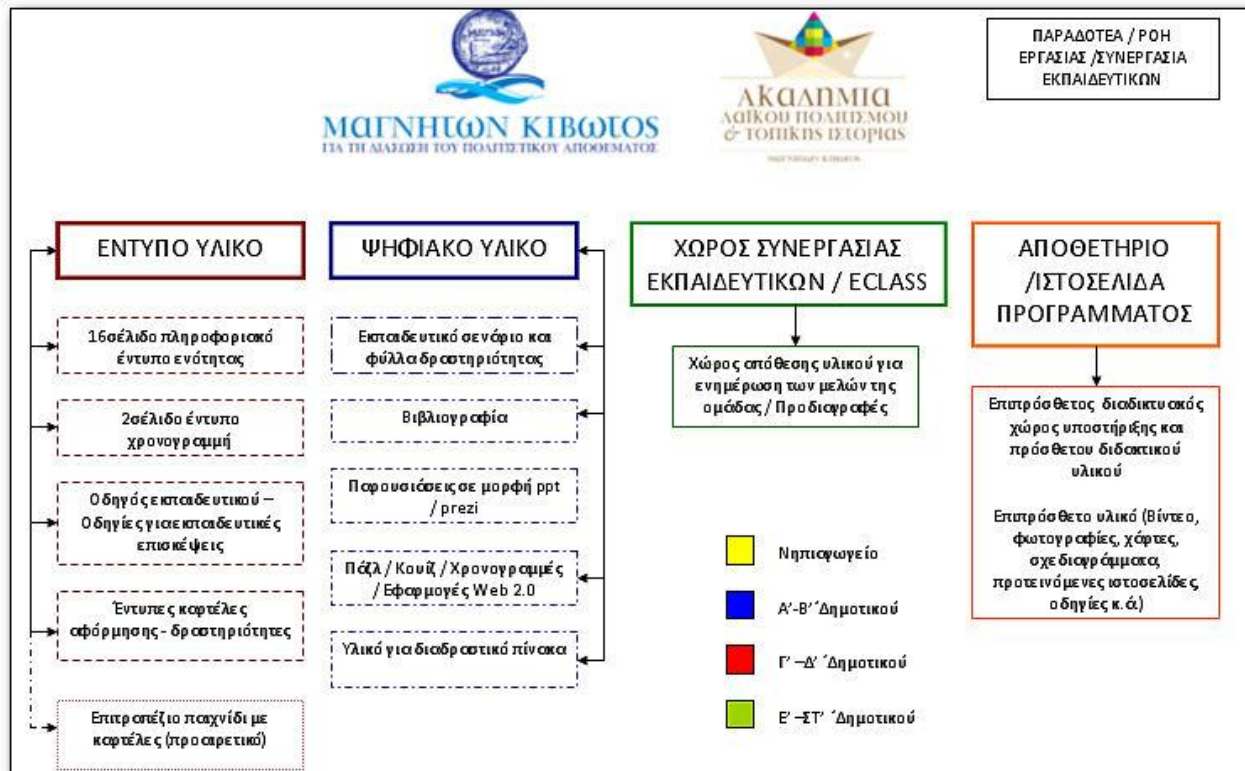
Γενικές Ομάδες Χρηστών	Υπεύθυνος ομάδας	Μέλη	Μέγ.	αξ
Γυρνώ, παρατηρώ, τη θάλασσα κοιτώ, ταξίδι ξεκινάω!	Κανταράκη Σοφία	13	15	αξ
Η παράδοση των Αλιέων της Μαγνησίας (Παγασητικός Κόλπος, Λίμνη Κάρλα, Μικρασιάτες)	Τσιμπιλούλης Γεράσιμος	6	15	αξ
ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	Πλακαρού Ευτυχία	9	15	αξ
Μεσαιωνικά λιμάνια-σταθμοί στους θαλάσσιους δρόμους της Ανατολής: Βόρειο Αιγαίο, Μαύρη Θάλασσα, Κασπ	Χατζηδημητρίου Ελένη	8	15	αξ
...ες και η σχέση τους με την αρχαία Ιωλκό	Τσαρδάκι Σοφία	5	15	αξ
...η παράδοση του Αιγαίου)	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	12	15	αξ

Συζητήσεις	Θέματα	Αποστολές	Τελευταία ανάρτηση	αξ
Ο μύθος της Αργοναυτικής εκστρατείας, οι ήρωες και η σχέση τους με την αρχαία Ιωλκό και το Βόλο το	1	1	ΚΙΒΩΤΟΣ ΜΑΓΝΗΤΩΝ 09/01/2016 - 11:22	αξ
Μεσαιωνικά λιμάνια-σταθμοί στους θαλάσσιους δρόμους της Ανατολής: Βόρειο Αιγαίο, Μαύρη Θάλασσα, Κασπ	1	1	ΚΙΒΩΤΟΣ ΜΑΓΝΗΤΩΝ 09/01/2016 - 11:23	αξ
Πού πας, караβάκι, με τέτοιο καιρό; (Η ναυτική παράδοση του Αιγαίου)	1	2	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ 17/01/2016 - 19:05	αξ
ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	3	6	Πλακαρού Ευτυχία 05/02/2016 - 21:44	αξ
Η παράδοση των Αλιέων της Μαγνησίας (Παγασητικός Κόλπος, Λίμνη Κάρλα, Μικρασιάτες)	1	1	ΚΙΒΩΤΟΣ ΜΑΓΝΗΤΩΝ 09/01/2016 - 11:25	αξ
Γυρνώ, παρατηρώ, τη θάλασσα κοιτώ, ταξίδι ξεκινάω!	2	5	Κανταράκη Σοφία 02/02/2016 - 20:37	αξ

Οι προδιαγραφές των παραδοτέων του προγράμματος

Οι προδιαγραφές των παραδοτέων του προγράμματος ήταν ένα ακόμα αντικείμενο της φάσης του σχεδιασμού. Αναλυτικότερα, οι προδιαγραφές των τελικών παραδοτέων του εκπαιδευτικού υλικού περιλαμβάνει τα παρακάτω ανά ενότητα :

- α) Έντυπο υλικό (32σέλιδο γενικό έντυπο ενότητας, έντυπο χρονογραμμή, εκπαιδευτικό σενάριο, φύλλα εργασίας με δραστηριότητες, οδηγίες για τον/την εκπαιδευτικό, οδηγίες για εκπαιδευτικές επισκέψεις, βιβλιογραφία, πηγές με συνδέσμους στο διαδίκτυο, κατασκευές, θεατρικά παιχνίδια, παιχνίδια (παζλ, ακροστιχίδες, επιτραπέζιο, κ.ά.)).
- β) Ψηφιακό υλικό (παρουσιάσεις σε μορφή power point, ψηφιακά κουίζ, σταυρόλεξα, παρουσιάσεις με φωτογραφίες, πηγές με συνδέσμους, κ.ά.).

Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ (Πρωτοβάθμια) :

Υπάρχει συμβατότητα με το Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ. και ειδικά στις Πιλοτικές Σχολικές Μονάδες που εφαρμόζουν το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών το οποίο εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης **«Νέο Σχολείο (Σχολείο 21ου αιώνα) - Νέο Πρόγραμμα Σπουδών»** και ειδικότερα στην ενότητα **«Πολιτισμός – Τέχνη»** και στο πεδίο **«Πολιτισμός – Δραστηριότητες Τέχνης για την υποχρεωτική εκπαίδευση»**. Σ' αυτό το πρόγραμμα σπουδών υπάρχει σχετική πρόβλεψη για παρεμβάσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διάχυση των εννοιών του Πολιτισμού μέσα στα προβλεπόμενα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος Σπουδών. Ειδικότερα η **ενότητα «σχέση με το παρελθόν» αφορά την ανάγκη γόνιμης σύνδεσης με όσα αποκαλούμε πολιτιστική κληρονομιά και συνδέεται με το λαϊκό πολιτισμό.**

Σύμφωνα πάντα με το Πρόγραμμα Σπουδών για «Νέο Σχολείο», Πεδίο: Πολιτισμός – Δραστηριότητες Τέχνης για την υποχρεωτική εκπαίδευση: **«οι μαθητές δεν είναι δυνατόν να «οφείλουν» σεβασμό στην πολιτιστική τους κληρονομιά, ούτε να επωμίζονται κάποιο «χρέος» απομνημόνευσης πληροφοριών για το παρελθόν, προκειμένου να κατοχυρώσουν την εθνική τους ταυτότητα. Απεναντίας, η αυριανή κοινωνία θα βγει πολλαπλά κερδισμένη αν οι πολίτες της μπορούν να συνομιλούν δημιουργικά με το παρελθόν, να αντλούν προσωπικές συγκινήσεις μέσα από αυτό και να πλουτίζουν το παρόν τους με πολύτιμα στοιχεία που, καθένας προσωπικά, επέλεξε να διαδώσει από το παρελθόν, οικοδομώντας μέσα από το νοερό προσωπικό του «μουσείο» μια συνειδητή στάση αγάπης και έγνοιας για όσα κατακτήθηκαν και δοκιμάστηκαν στο πέρασμα του χρόνου».**

Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ (Δευτεροβάθμια) :

Σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα **«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών»** στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3, -Οριζόντια Πράξη» και ειδικότερα για το πρόγραμμα σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) του διδακτικού πεδίου **Βιωματικές Δράσεις- Συνθετικές Δημιουργικές Εργασίες** και συγκεκριμένα του **διδακτικού αντικειμένου/μαθήματος Τοπική Ιστορία**

Η **Τοπική Ιστορία στο Γυμνάσιο** εντάσσεται στη **Ζώνη Βιωματικών Δραστηριοτήτων** ως ένα πεδίο μελέτης και έρευνας. Στο νέο Π.Σ. η Τοπική Ιστορία συνδέεται με τα περιεχόμενα του μαθήματος της Ιστορίας όλων σχεδόν των τάξεων της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, αφού αναδεικνύεται η ιστορικότητα του τοπίου και η οργανική σχέση του με τον άνθρωπο.

Η Τοπική Ιστορία βοηθά το μαθητή να αντιμετωπίζει **ερευνητικά** το περιβάλλον διατυπώνοντας έλλογες **υποθέσεις εργασίας**, **να παρατηρεί, να περιγράφει, να συγκρίνει και να εξηγεί τους λόγους** για τους οποίους τα πράγματα πήραν την παρούσα μορφή τους στο συγκεκριμένο χώρο, **να ενεργοποιείται** δημιουργικά στις προσπάθειες διατήρησης της πολιτισμικής φυσιογνωμίας του τόπου του, **να καλλιεργεί κίνητρα για ατομική και συλλογική δράση** μέσα και έξω από το σχολείο, **να αναπτύσσει ερευνητικές δεξιότητες** (άντληση πληροφοριών-επαλήθευση δεδομένων). Επιπλέον, η Τ.Ι. συμβάλλει στο άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία, ενώ συνδέεται με την Περιβαλλοντική και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Μεθοδολογία του έργου

γ) Φάση Εκτέλεσης/Ελέγχου,

Από τον Ιανουάριο του 2016 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχει περάσει στη φάση εκτέλεσης / ελέγχου. Ειδικότερα, το διάστημα από **Ιανουάριο έως Απρίλιο του 2016** πραγματοποιήθηκε η αναζήτηση υλικού, καταγραφές, επιτόπιες επισκέψεις, η ανάρτηση υλικού, ενημερώσεις από εμπλεκόμενους φορείς σε ειδικότερες θεματικές περιοχές, η ανάπτυξη του βασικού σεναρίου, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη υποθεμάτων, ο σχεδιασμός και η οργάνωση προτεινόμενων δραστηριοτήτων και φύλλων εργασίας (ανά ηλικιακή ομάδα), ενημερώσεις από εμπλεκόμενους φορείς σε ειδικότερες θεματικές περιοχές.

Το διάστημα από **Μάρτιο έως Σεπτέμβριο του 2016** πραγματοποιήθηκαν: η πρώτη αξιοποίηση του υλικού στην τάξη (επιλεγμένων δραστηριοτήτων και φύλλων εργασίας), η καταγραφή παρατηρήσεων, η εργασία στις ομάδες, η αποτίμηση της πρώτης εφαρμογής, τυχόν τροποποιήσεις, η αναδιοργάνωση του υλικού, ενημερώσεις από εμπλεκόμενους φορείς σε ειδικότερες θεματικές περιοχές, η δεύτερη αξιοποίηση του υλικού στην τάξη (επιλεγμένων δραστηριοτήτων και φύλλων εργασίας), η καταγραφή παρατηρήσεων, η εργασία στις ομάδες, η αποτίμηση της δεύτερης εφαρμογής, τυχόν τροποποιήσεις, η τελική μορφή υλικού, η οριστικοποίηση σεναρίου και των υποθεμάτων.

Τον Οκτώβριο του 2016 έχει προγραμματιστεί η τελική συγκρότηση του υλικού, δηλαδή η δημιουργία του 32σελιδου πληροφοριακού εντύπου και της χρονογραμμής (α΄ έκδοση).

Επίσης προγραμματίζεται συνεδρίαση της ολομέλειας των συντελεστών του προγράμματος, η ενδιάμεση αποτίμηση του προγράμματος, πρώτες συναντήσεις με ειδικούς/ες σχεδιασμού εντύπων.

Μεθοδολογία του έργου

δ) Φάση Ολοκλήρωσης/Παράδοσης έργου

Η φάση ολοκλήρωσης και τελικής παράδοσης του έργου (Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2018, β' έκδοση) περιελάμβανε την τελική αξιολόγηση από εξωτερικούς/ές αξιολογητές/τριες μέλη Δ.Ε.Π. με την τελική ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού πακέτου. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε (2019-20) η γραφιστική αποτύπωση όλων των εντύπων και παραδοτέων, οι τελικές διορθώσεις, η παραγωγή του ψηφιακού υλικού και τέλος η εκτύπωση και η αναπαραγωγή του υλικού.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό υπάρχει πρόβλεψη να υλοποιηθούν βιωματικές ημερίδες εκπαίδευσης και διάχυσης για εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε το εκπαιδευτικό πακέτο να αξιοποιηθεί κατάλληλα καθώς και διαγωνισμοί. Σ' αυτό το διάστημα προβλέπεται και η ενεργοποίηση του αποθετηρίου – διαδικτυακού χώρου υποστήριξης του προγράμματος, με στόχο οι εκπαιδευτικοί να αντλούν υλικό, αλλά και να εναποθέτουν και οι ίδιοι τις εργασίες που πραγματοποιούν στα σχολεία τους.

Συμπεράσματα

Η πρωτοτυπία και η καινοτομία του εγχειρήματος για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) που αφορά τον Λαϊκό Πολιτισμό, την Τοπική Ιστορία και άλλες επιστημονικές περιοχές των Ανθρωπιστικών και Θετικών επιστημών με κύριο άξονα τη ναυτική παράδοση της Ελλάδας έγκειται στα εξής: **α) το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε από μαχόμενους/ες εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι συμμετέχουν μετά από επιλογή και σχετική προκήρυξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος, β) υπήρξε σύμφωνα με τον σχεδιασμό συνέργεια των Τοπικών Φορέων Πολιτισμού, γ) υπήρξε, συνεργασία με εξωτερικούς/ές συνεργάτες/τιδες και εξειδικευμένους/ες επιστήμονες/νισσες από την τοπική κοινωνία,**

Συμπεράσματα

δ) οι εργασίες παρήχθησαν εξ αποστάσεως (teleworking) σε υποστηρικτικό χώρο (χρήση εργαλείων web 2.0) και σε συναντήσεις διαζώσης ανά θεματική, ε) υπήρξε διαδικτυακός υποστηρικτικός τόπος μετά την ολοκλήρωση των εργασιών που θα αφορά τους εκπαιδευτικούς και θα μπορεί να λειτουργήσει ως αποθετήριο για ανάρτηση (upload) και ανάκτηση (download) υλικού, ζ) το εκπαιδευτικό υλικό θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλη την Ελλάδα, η) το εκπαιδευτικό υλικό κινείται στον χρόνο, στον χώρο και στις βαθμίδες εκπαίδευσης Νηπιαγωγείο – Δημοτικό – Γυμνάσιο), θ) η προσπάθεια είναι εθελοντική και η σύνθεση των ομάδων εργασίας διεπιστημονική, ι) η μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί πολύτιμη για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, κ) υπάρχει συνεργασία με τους/τις Σχολικούς/ές Συμβούλους / Σ.Ε.Ε και διευρυμένη Επιστημονική Επιτροπή.

Δημοσιεύσεις του έργου σε επιστημονικά συνέδρια :

Γκασούκα, Μ., Καπανιάρης, Α. (2017). «Σχεδιασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τον λαϊκό πολιτισμό και τη ναυτική παράδοση: Δημιουργώντας έντυπο και ψηφιακό υλικό» στο: *Ο λαϊκός πολιτισμός και η ναυτική παράδοση του Αιγαίου, Πολιτιστική Κληρονομιά, Ναυπηγική Τέχνη, Εκπαίδευση, Τέχνες & Νέες Τεχνολογίες, Ορθοδοξία & Ναυτική παράδοση, Λαϊκός πολιτισμός, Ορθοδοξία και Ναυτική Παράδοση*. Μ. Γκασούκα, Α. Καπανιάρης (Επιμέλεια), Σειρά: Λαϊκός Πολιτισμός & Τοπική Ιστορία. Βόλος: Εκδοτική Δημητριάδος, σ.σ. 121-158. ISBN 978-618-82650-4-2.

Καπανιάρης, Α., Γκασούκα, Μ. (2016). ««Πού πας караβάκι, με τέτοιον καιρό;» : Σχεδιάζοντας έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση». *Πρακτικά 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο «Προγράμματα Σπουδών - Σχολικά εγχειρίδια: Από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον»*. Αθήνα 4-6/3/2016, Οργάνωση: Μουσείο Σχολικής Ζωής & Εκπαίδευσης – Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Διάσωσης Σχολικού Υλικού, Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος, Αμερικάνικο Κολλέγιο Ελλάδος (υπό έκδοση).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ
UNIVERSITY OF THE
AEGEAN

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ

Ακαδημία
Λαϊκού Πολιτισμού
& Τοπικής Ιστορίας

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΙΒΩΤΟΣ

Σας ευχαριστώ !

200 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΛΛΑΔΑ—2021

Αλέξανδρος Καπανιάρης,

Δρ Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής &
Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Αιγαίου Αιγαίου,
Καθηγητής-Σύμβουλος Ε.Α.Π. Ελληνικός Πολιτισμός ΕΛΠ41